

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Appendix Unius Necessarii, Summatim recolligens - firmissime constabiliens, explicatam in toto illo opere in deo vivendi rationem. Copioso totius operis, & memorabilium in eo rerum indice ad calcem adjecto ; Italice primo vulgatum [et] Latine nunc redditum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Caput III. Qualisnam exterior ejusdem vita esse debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54520)

CAPUT III.

Qualisnam exterior ejusdem
vita esse debeat.

Non tamen ad vitam usquequaque divinam sat est, ut interiores hominis actus à DEO, & propter DEUM sint, requiritur præterea, ut omnis quoque externa actio sit talis; quod tunc planè eveniet, si nihil agatur, quod DEO displicet, aut minùs placet, nihil omitatur, quod DEUS fieri velit: & nihil denique non propter DEUM, aliàve ratione, quàm DEO maximè placita agatur. Cùm facile appareat, neutiquam perfectè, atque omnino divinam esse posse vitam, quæ non ità ducatur, vel, quæ ità ducitur, perfectè divinam non esse. Superest tantùm, ut planioris intelligentiæ causâ hanc illius perfectiorem particulatim explicemus, quam, ut tota unico obtutu perlustrari posset, generatim solummodo innuimus.

2. Ordiendo igitur ab actionibus, quas vita exterior omnino divina tanquam sibi adversantes repudiat, & suscipi à suis sectatoribus vetat; in tria genera partiri illas pos-
sunt.

fumus. Primæ sunt, quæ, quòd vel naturâ suâ pravæ sint, vel iusta lege prohibeantur, DEO displicent, & patrari absque offensa illius nequeunt. Circa quas nemo non videt ità comparatum debere animo esse, qui vitam ejusmodi sectatur, ut nullum pestis, atque exitii genus majori cum horrore devitet, quàm earum vel minimam: certiorque sit, nolle se ex iis ullam patrare, quàm certus ex naturæ instinctu est, nolle ardentem in rogam insilire, vel è turris fastigio deorsum se præcipitem dare: nec de iis unquam cogitet sinè extremæ abominationis sensu, tanquam de objecto longè omnium teterrimo: alienissimam ab omni ratione, & similem portenti existimans, nedum tam detestandæ rei electionem, sed vel tenuem appetitûs propensivinculam ad eam eligendam: esto amplissimum quodque id facienti offerretur præmium, & gravissimum quodque abnuenti intentaretur supplicium.

3. Secundum obtinent locum, quæ nîl quidem turpitudinis à natura sua habent, neque ulli divinæ legi repugnant, ità ut per eas DEUS offendatur; sed neque eidem placent, imò re ipsa, apertèque ipsi placet, ab iis abstineri. Cujus generis sunt, seu quæ in religio-

gio-

giosis ordinibus citra culpæ reatum vetantur, seu quas conscientiæ nostræ moderatores nobis dissuadent, seu à quibus nos ipsi experimur spirituali nostro profectui impedimentum afferri, quatenus & complurium leviorum culparum occasionem nobis præbent, & perfectam voluntatis libertatem imminuunt, & divinæ charitatis ardorem refrigerant, propriumque è contrario nostri amorem fovent, qui vel unica, vel præcipua eas volendi causa est. Unde, tria quoque alia, nec minus manifesta subsequuntur earum imperfectionis indicia: nimirum quòd & DEUS repetitis interiorum hortatum stimulis ad eas vitandas nos urget, & nos ipsi multoties inter rerum divinarum meditationem cælesti lumine uberiùs illustrati decrevimus ab iis abstinere, & vix unquam contingit, ut eas sine remorsu conscientiæ, animique inquietudinè aggrediamur, & postquam patravimus, nullus in nobis pœnitentiæ, ac pudoris sensus superfit. Neque dubitari potest, quin ab his quoque anima, non nisi ex DEO, & propter DEUM vivens, similiter abstinere debeat, ac si omnis eas volendi nedum justa ratio, verùm etiam facultas deesset. Cùm enim nihil possit homo seu agere, nisi velit; seu velle,

nisi

nisi causam volendi habeat, & talis anima non nisi à DEO accipiat volendi, quæcunque vult, causas, perinde est, quòd à DEO hic non habeat, ac si nullam prorsus volendi causam haberet, omnísque illi propterea, ut volendi, sic agendi facultas deesset.

4. Similes aliquo pacto his secundis, nisi quòd nihil spiritualis noxæ, aut periculi creant, actiones tertii generis sunt: actiones nimirum quàm plurimæ, innato hominis appetitui jucundæ, veluti exempli gratiâ nonnullas commoditates sibi indulgere, aliquibus studiis suo genio accommodatis vacare, videndi cupiditatem, hæc aut illa objecta intuendo explere, hujus potius, quàm alterius generis dapibus vesci, deambulandi, & captandæ auræ gratiâ domo prædire, hyemis tempore ad focum accedere, honesto lusu curarum serâ remittere. Ad quæ, & alia hujusmodi omittenda, licet nullo seu peculiari DEI afflatu, seu prudenti nostrorum moderatorum consilio incitemur; neque ullo tamen ad eadem factitanda necessitatis, aut validæ rationis stimulo impellimur, & subigendi amoris proprii causâ, iis abstinere majoris meriti, ac DEO gratior res foret. Neque aliud de his itè actionibus dicendum

videtur, nisi opus esse, ut, qui nihil in agendo, præter majus DEI obsequium intuetur, iis sibi interdicit: utpote ad quas perfectus DEI amor, & studium ei magis placendi nullo pacto potest impellere.

5. Erit igitur operæ pretium, si, quoties occasio se præbet, faciendi aliquid sibi naturaliter volupe, putà comedendi oblatum in mensa edulii sapidioris genus, librum argumento, & stylo peramœnum legendi, sciscitandi de rebus, quæ curiositatis illecebra animum vellicant, egrediendi relaxationis gratiâ è cubiculo in hortum domesticum, aut quidquam aliud hujus generis agendi; statuat protinus ab eo faciendo abstinere, dicens intrà se: quamvis hoc facere humano meo sensui multum arrideat, illud tamen ex mortificationis studio relinqui magis DEO placet. Cur ergo mihi potius gratificari, quam ipsi velim? Absit: nullo pacto id feram; certum, deliberatumque est, meam hanc delectationem illius amori, & obsequio immolare. Erit, inquam, operæ pretium, si in qualibet prædictarum occasionum ità se gerere assuecat. Vel enim genialis illa operatio ejusmodi erit, quam omittere omnibus rite æstinatis ipsi sit integrum, vel ejusmodi,
quam

quam suscipere à suorum Præsidum voluntate, seu gravi alia ratione cogatur. Si primum, exequetur circa illam, quod decrevit, ab eaque se continens, gratiorem DEO rem faciet, & plus apud eundem meriti acquirat. Sin verò secundum, audiet confestim rationes sibi intrinsecus suggeri, ex DEI voluntate, & obsequio petitas, quæ eligendam esse illam potius, quàm repudiandam suadent: poteritque earum vi permotus, non finè merito, & laude virtutis prius decretum suum abrogare; subjiciens: si ergo res ità se habet, quemadmodum quòd hæc actio cum naturali propensione mea congruit, superferendum mihi illa censueram; sic eandem, quòd majori nunc DEI obsequio consentanea appareat, non meæ cupiditati, sed divinæ duntaxat voluntati morem gerens aggrediar. Ex qua agendi ratione pronum cuique est videre, duas ipsi, & admodum quidem eximias utilitates proventuras: alteram, quòd nihil ex iis, ad quæ naturalis appetitus propendet, quæque ex mero instinctu illius fieri possent, faciendum suscipiet, finè prævia supernaturali voluntate ab illo abstinendi, & finè expresso rationum divinarum respectu, quæ ad id potius volendum, quàm nolendum

se impellunt; alteram, quòd multis quotidie humanis oblectationibus ex divino amore suum genium fraudabit, plurimòsque magni meriti actus, & Deo valde gratos eliciet, quos alioqui, juxta innatas propensiones, & imperfectorum hominum consuetudinem operans, pratermisisset.

6. At quid statuendum ei erit circa illa, quorum omissio, licèt ad alicujus virtutis materiam pertineat, ac proinde secundum suam speciem plùs eorundem electione DEO placeat, dubitari tamen potest, num etiam in particulari aliquo casu, & ratione habita incommodorum, quæ aliis virtutibus provenire ex ea possent, majoris divini obsequii res sit. Veluti exempli gratiâ esset honesta aliqua corporis, animive refectio: quam sibi denegare, ad proprium hoc pacto sui amorem coërcendum, videt homo esse quidpiam ex genere suo laudabilius, & propterea Deo magis acceptum: sed timet altrinsecus, nè sinè illa propter suarum virium imbecillitatem minùs habilis sit ad vacandum orationi, & ad illa in proximorum salutem ministeria obeunda, quæ cæteroqui secundum rationem sui muneris sunt: nesciens proinde, utrùm melior perpensis omnibus sit mortificatio, quæ

quæ in illa repudianda exercetur, an idonea rectè operandi facultas, quæ ex capienda illa provenit; hæret igitur dubius, utra in parte reperiatur, & quærenda sit illa *voluntas Dei bona, & bene placens, & perfecta*, (c. 12.) quam D. Paulus Romanis commendat. Neque in hac sola, sed in pluribus quoque aliis materiis prædicta dubitatio habet locum: veluti in splendido aliquo munere, circa quod in contrarias sæpe partes ab humilitate, & charitate impellimur: à prima nempe ad illud recusandum honoris causâ, qui indè ad nos redundaret; ab altera verò ad capeffendum respectu utilitatis, quam eo fungentes afferre aliis poterimus: aut velut in cantu sacro, à cujus dulcedine hinc auditum titillari, indè mentem ad DEUM rapi experimur: dubii interim remanentes, plûsne mortificationis studium nos debeat movere ad negandas, an pietatis, ad præbendas ei aures.

7. Possem quæstioni huic respondere: ubi supernaturalia duo bona, inter quæ non apparet, utrum majoris ponderis sit, hoc ad unam, & illud ad oppositam partem nos urgent; à nulla prudentiæ lege nos cogi ad sequendos unius potiùs, quàm alterius impulsus: & consequenter, utrumlibet è contra-

riis quis eligat, æquè saltèm formaliter Deo placiturum, neque opus esse, ut anxietate ulla torqueatur, eò quòd in operis materia subesse occulta aliqua inæqualitas possit: cùm hujusmodi inæqualitas, etsi revera ibi existeret, nequeat, utpote impersecta, & mentis aciem effugiens, nisi minima esse, spectarique tanquam morale aliquod nihilum mereatur, juxta D. Thomæ sententiam, quo authore: *Quod parum est, quasi nihil, accipit ratio.* Ità, inquam, respondere possem, si electuri appetitus non in unam magis, quàm alteram ex contrariis partibus vergeret. At, cùm in exemplis allatis nimiùm quàm manifestè naturalis appetitus, & ad rei electionem propendeat, & ab ejusdem omissione abhorreat, æquè itèm manifesta metuendi causa est, nè ejusmodi affectionum diversitas judicii æquitatem depravet, efficiens, ut menti ità obnoxia utriusque partis rationes ejusdem ponderis, & momenti appareant, inter quas, recta, & neutrò inclinante lance perpensas, facilinè discerni inæqualitas posset. Prædictà igitur regulâ in præsens omisâ, duas ei alias opportuniores substituo: primam longè certissimam, nempe ut, quisquis ità ambigit, spiritualis sui rectoris sententiam exquirat, & quod

quod ei magis probabitur, DEO etiam magis placere persuasissimum habeat: alteram minùs quidem certam, sed si prioris occasio, & facultas desit, inter reliquas optimam; ut nimirum coram DEO examinet, quid utilitatis rem facienti, quidque dispendii eandem omittenti eveniret: & si permodicum esse apparuerit præ contraria omissionis honestate, illud despiciat: sin verò magni ponderis; stantem ex adverso non necessariæ mortificationis actum posthabendum ei putet.

8. Demonstrato hunc in modum, quid in agendo prætermittere oporteat, ut nostra exterior operatio sit omni ex parte divina, demonstrandum jam est, quid actionum necesse sit eandem ob causam suscipere. Harum porrò tria itè m nobis genera occurrunt. Primum eas continens, quas omnino DEUS præcipit, adeò ut omitti sinè offensa illius nequeant. Secundum earum, quas exerceri quidem amat, sed non ità, ut iis prætermis, injuriam sibi fieri arbitretur. Tertium ex iis constans, quæ licèt ex genere suo magis ei placent, dubitari tamen potest, num in his, aut illis particularibus circumstantiis fecùs eveniat. Quantum ergo ad primas, neminem fugit, quam eas suscipiendi voluntatem

tem habere in animo debeat, qui DEO uni vult vivere: voluntatem nempe tam certam, promptamque, & instinctui illi similem, quo corpora ad suum centrum feruntur; ut eas, quotiescunque res, locúsque ità fert, nulla habita superandæ difficultatis, incommodi subeundi, aut cujuslibet alterius impedimenti ratione, tanquam rem non modò justissimam, sed & prorsus necessariam illico arripiat; neque id quidem *ex tristitia, aut ex necessitate*, tanquam ægre ferens illarum se præcepto obligari, & servili pœnæ metu ad parendum violenter abreptus, sed cum alacritate, atque gaudio, pro amoris potius exercitio, quàm pro servitii jugo illas habens, gestiénsque, & eos Regii Vatis versiculos iterans: *Portio mea, Domine, dixi custodire legem tuam. In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam. DEUS meus, volui, & legem tuam in medio cordis mei.* (Ps. 118. & 39.) Sicut enim supremum Legislatorem plùs se ipso amat, fieri non potest, quin plùs etiam quibuslibet aliis naturaliter sibi charis objectis leges ab eo conditas amet, libentiùsque exequatur, quod ille præscribit, quàm si ad id faciendum à vehementissimo naturæ instinctu urgeretur.

9. Nec dissimili cum voluntatis affectu suscipiendæ illi sunt actiones secundi generis, quas licet omitti fas sit, gratius tamen Deo est eas exerceri: cujusmodi sunt quævis ultronea erga sanctissimam Eucharistiam, DEI param Virginem, & beatos cæli cives obsequia, significationes cultûs, eorum imaginibus, festis, atque aris exhibitæ, pii templorum orandi causâ aditus, frequens Sacramentorum, divinæque rei usus, & quicunque præterea exteriores actus ad virtutem Religionis spectantes: cujusmodi sunt studia honoris sui deprimendi, obsoleto vestitu, plebejorum munerum exercitatione, postremi loci delectu, humili confessione priorum defectuum, & reliquis artibus, quas Christiana demissio usurpare consuevit: qualia sunt jejunia, cilicinæ vestes, inflicta verbera, somni parcitas, lecti durities, frigoris, æstusque tolerantia, & quidquid ad corpus voluntaria severitate castigandum, atque in servitutem redigendum facit: ut sunt quælibet charitatis officia, quibus emolumentum aliquid, vel solatii afferri proximis potest; denique actus omnes Christianarum virtutum: quarum occasiones prætermitti ab eo non convenit, qui amat vocari cum Davide, *vir secundum cor Dei,*

qui faciat omnes voluntates ejus : (*Act. c. 13.*) & profiteri cum Christo : Ego , quæ placita sunt ei , facio semper : (*Joa. 8.*) nisi quando obedientia , vel justa alia ratio , hoc est ipsius DEI voluntas , secus præscribit. Imò neque solum promptè arripere , sed sollicitè etiam aucupari eorum occasiones debet , consultans identidem secum , quid in his , aut illis circumstantiis faciendum sit , ut DEO magis placeat : quibus modis , atque actibus exercere humilitatem possit , quibus mortificationem , quibus charitatem , & reliquas ipsi acceptas virtutes.

10. Quamvis verò ad sedulam hancce industriam satis incitare illum possit DEO magis , magisque gratificandi voluntas , prudenter tamen faciet , si (quando acrius ita incendi sua studia experietur) nobilissimo huic incitamento aliud idem addiderit , ex sempiterna , & inæstimabili mutuatum mercede , quam DEUS remunerator largissimus nostris pro suo obsequio susceptis operibus in cælo persolvit. Duo hæc igitur penitus menti imprimat , & persæpe in memoriam reducat : primò scilicet , claram DEI visionem , quantumcunque in suo genere sit exigua , neque gradu uno major ; quia tamen infiniti

boni possessio est, sufficere ad constituendos eam fruētes absolutē beatos: immensō nimirum ditiores, & solidi pleniores gaudii, quā si possiderent, quidquid divitiarum, voluptatum, potentiae, & gloriae in praesenti vita obtineri ab hominibus potest. Secundō, per quemcunque actum virtutis jus à nobis acquiri ad aliquem gradum visionis divinae, hoc est ad tantum illius modum, quantus per se unum, sat valet ad efficiendos nos per totam aeternitatem absolutē beatos. Unde palam sequitur, quocunque actu virtutis plus incomparabiliter lucri nos facere, quā si tunc lucraremur, quidquid naturalium bonorum, & terrenaе felicitatis non modō assequi, sed vel optare ulli hominum licet. Cujus consequentiae vim, & veritatem qui probē perspexerit, sedulō animadvertat, tempus haec lucra faciendi esse admodum breve, & incertum: tempus scilicet solius vitae praesentis, quae utrū vel dieculae spatio proroganda nobis sit, ignoramus: sed, quantumcunque prorogetur, elabi celerrimē scimus, eaque praeterlapsa, nullum jam restare in tota subsequenti aeternitate novis meritis cumulandis momentum: *Venit nox, quando nemo potest operari.* (Joa. 9.) Stimulans sese hujuscemodi anim-

animadversione, ad indefessam rectè operandi strenuitatem, & ad enitendum pro viribus, ut quamdiu præsens tempus suppetit; (futuri enim copia in incerto est) impigro illius usu æternam sibi beatitudinem ampliùs usque, ampliùsque adaugeat.

II. Utque hic stimulus majorem incitandi vim acquirat, fingat animo opulentissimum Regem, venationis causâ è palatio egredientem jubere, ut ærarium suum recludatur; promulgeturque simul, licere omnibus famulis, quoad ipse domo aberit, illò ingredi, & quantumcunque libeat numerum, ac pretiosarum mercium sumere: cæterùm, se à venatione redeunte, clausum denuò iri thesaurum, neque ulli potestatem futuram, vel obolum indè auferendi. Fingat, inquam, hujusmodi casum: & posteaquam secum reputaverit, quis hoc statu regionum famulorum animus foret, ut reliquis omnibus curis posthabitis, in ærarium subitò irrumperent: quàm inexplebili cum aviditate congestis illic gazis manus injicerent, & quantum possent, spoliolum festinarent avehere: quàmque nullam sibi indulgerent laboris requiem, & nullum temporis tam pretiosi momentum à novis prædis asportandis otiosum sinerent;

mea

meminerit DEUM simili pacto immensos
 cælestis sui regni thesauros recludere, plenif-
 sima mortalibus universis facultate data, ac-
 cipiendi indè, usque ad suum in vitæ fine ad-
 ventum, quantumcunque beatitudinis, glo-
 riæque voluerint: *Negotiamini, dum venio:*
 (Luc. 19.) sed ità, ut simul noverint, trans-
 acto illo termino, nullum ultrà tempus sic lu-
 crandi futurum; *quia tempus non erit ampliùs:*
 (Apoc. 10.) colligens hinc, quàm inæstimabi-
 le sit præsentis nostri temporis pretium (quip-
 pe cùm in quolibet fructuosè occupato illius
 puncto, non minùs acquirere boni possimus;
 quàm quod satis est ad nos efficiendos plenè,
 atque æternùm beatos) justàmque ideo curam
 concipiens, nullum sinendi ex tam pretiosis
 momentis fructu suo vacuum transcurrere:
 sed solliciti mercatoris studia æmulando, qui
 à prima die ad serum noctis nihil seu avidiùs
 quærit, seu amplectitur chariùs, quàm occa-
 siones ditescendi, neque ulla vel lassitudine,
 vel satietate prohibetur, nè quæstus jam factos
 augere novis quæstibus pergat.

12. Sed manè præsertim, simul atque è
 somno emerferit, suscitare in se ipso ardores
 hos debet, pro eorum incentivo illa D. Pau-
 li verba adhibens: *Bonum autem facientes, non*
 de-

deficiamus : tempore enim suo metemus , non deficientes. Ergo dum tempus habemus , operemur bonum. (Ad Gal. 6.) Neque minùs sibi instans , séque urgens , ad quàm plurimas meritorum divitias eo die sibi comparandas , quàm si ex DEI revelatione illum esse mortalis suæ vitæ novissimum sciret. Eja : quid moramur ? Faceffat omnis desidia. *Ecce nunc tempus acceptabile.* Fructuosè diem hunc expendamus. Curemus , ut sit dies plenus , dies fertilis , dies opulentix , atque ubertatis. Quantus in eo erit nostrorum operum , tantus & proventuum modus. Tantus , dixi , imò finè ulla comparatione amplior , cùm quodvis in eo exhausti laboris momentum non minori remunerandum sit , quàm æternæ beatitudinis præmio , nihilque tam exile facturi simus , cui non promittatur mercedis locò DEI ipsius , hoc est infiniti boni possessio. Age igitur , nè operandi tempus ultrà verbis teratur , quasnam virtutes exercere in hoc diei exordio possum ? Quas horâ , quæ huic primæ succedet ? Quas in quibuslibet aliis , suo deinceps ordine secuturis ? Ubi plures exercere fas est , nolo unâ esse contentus. Ex occasionibus rectè agendi usque adeò certum est , nulli , quæ se ultro offeret , per ignaviam deesse ; ut quàm

quàm plurimas quoque alias solerti studio, & industria conaturus sim reperire. Túque, ô Domine! huic voluntati meæ faveas, campum mihi aperiendo, ubi plura, & plura operari ex amore tuo possim. Impelle meos Præsides, ut durioribus me imperiis exerceant; provide, ut mei sodales finè sua culpa, largam mihi suppeditent humilitatis, & patientiæ materiem. Proh quantum hac de causa illis debebo! quantum tibi gratiarum persolvam! Quàm impensè forti meæ gratulabor! Illos pro maximè amicis habebó, qui adjumento mihi erunt, ut apud te plurimum merear. Illud lætissimum ducam vitæ meæ tempus, quo plùs tuâ causâ laborans, altiorrem in æternitate visionis tuæ gradum lucrabor.

13. Quod postremò ad tertiam actionum classẽ pertinet, actiones nimirum, DEO quidem secundùm genus suum gratas, sed de quibus tamen dubitari potest, num in his quoque, aut illis peculiaribus circumstantiis magis ei placeant, observo, posse hoc circa illas dubium ex duplici capite oriri. Primum est alicujus personæ conditio, cui aliqua ex prædictis actionibus videatur minùs conveniens: ceu exempli gratiâ magno Prin-
ci-

cipi publica sui demissio, vel seni invalido Hierosolymitana peregrinatio: & ejusmodi dubia, veluti eandem prorsus difficultatem præferunt, atque alia, de quibus supra ad sextum, & septimum numerum egimus; sic absque ulla peculiari decisione possunt juxta regulas ibi allatas resolvi. Alterum caput est concursus, sive occasio simul oblata actuum honestorum diversi generis, qui cum fieri unà omnes nequeant, in incerto sæpe est, quisnam eorum DEO grator sit, & quem proinde, qui in omnibus placere DEO maxime studet, eligere præ aliis debeat: num exempli gratiâ certam aliquam diei partem in nosocomio potius ægrotis ministrare; an coram Venerabili Eucharistia publicè in templo exposita orationi vacando transigere. Circa quod dubiorum genus, ubi libera, nostri-que arbitrii est electio, dico, præferendum in ea, tanquam DEO gratiorem esse actum, qui vel ad virtutem excellentioris generis pertinet, vel ad nostrum spiritualem profectum plus confert. Quòd si electio etiamnum ambigua penderet, quia ex actibus deligendis alter sit naturâ excellentior, alter verò fructu commendatior; vel quia alter in hoc, alter autem illo in genere utilitatis plus pa-

pariat, nulla tunc potior mihi regula occurrit, quàm ut deliberans se ipsum examinet, numquid erga actus diversos, qui in contentionem veniunt, æquè affectus, & comparatus animo sit, an verò ex peculiari aliquo sui commodi, vel honoris respectu in hanc potius, quàm in illam partem propendeat; si enim se indifferentem deprehendet, certus esse juxta superiorem nostram regulam poterit, quidquid demum eligat, æqualiter DEO placiturum: neque debet propterea supervacuis consultationibus tempus terere, sed ad unum quidpiam sese applicare, vel suomet arbitrato illud eligens, vel forti decernendum permittens: non quòd existimet, ullam huic vim inesse designandi, quid in rebus dubiis factu optimum sit; sed nè in electione suo instinctu regatur. Sin verò proxiorem se ad unam, quàm ad alteram partem inveniet, satis hoc illi erit, ut definiat, contra propriam voluntatem agendo ex divina certius voluntate se acturum. Tum quia, ubi inter partes ad eligendum propositas, quæ minùs grata homini est, vel cum hoc præjudicio voluntatis discerni ab eo nequit, minùsne bona, an melior sit; sat perspicuè indè colligi potest, meliorem re ipsa illam esse:

F

esse:

esse: tum quia, licet revera non esset, qualis iudici tam parum idoneo apparet, melior; tamen hoc ipsum, quod minus grata sit, sufficit ad illius electionem meliorem, ac propterea DEO acceptiorem reddendam. Cum per hoc ad innatam, & propriam electæ rei bonitatem, secundum quam non nisi æqualis illa est, nova alia adjungatur extrinseca bonitas, quod nimirum ab homine ex vincendi sui studio eligatur. Quæ accessio bonitatis parti alteri naturaliter gratiori, si ea eligeretur, deesset. Neque forsan abs re erit, si hic quoque praxis illa observetur, quam supra ad dignoscendum, quid in hisce casibus fieri magis expediat, esse utilem diximus: nempe ut, cum quis peculiari naturæ instinctu ad honestum aliquod opus, puta ad studium sacrum, experitur se rapi, statuat locò illius aliud quid potius pii operis agere; dicendo exempli gratiâ intrâ se: valeat studium in præsens, stat quippe destinatum hoc ipsi tempus, orationi potius, vel officiis charitatis impendere: auscultando interim, num quæ ratio persuadeat, studium potius præferre: pro majori enim, aut minori hujus pondere fas ei erit, quod decreverat, vel mutare, vel exequi.

14. Explicari jam postulant geminæ illæ conditiones, quas capituli hujus initio necessarias esse diximus, ut exterior vita hominis prorsus sit, atque ex toto divina: nimirum ut nihil fiat alia potiori de causa, quàm quia Deo id magis placet, sive aliter, quàm prout Deo magis placet. Ordiendo itaque à prima, debet, quisquis totus DEI esse, uníque illi vivere statuit, non modò in nullis occupari operibus, nisi in iis, quæ grata esse DEO videt; sed neque in his ipsis occupari, nisi quatenus grata illi sunt: adeò ut & hinc moveatur ad aggrediendum, quidquid facit, & hinc pergat moveri toto tempore, quo id facit. Ad hanc verò propositi sanctimoniam, & puritatem servandam, usui esse illi poterunt monita sequentia. Primum, ut caveat temere, & moris tantum gratiã ullum facere vel ex minutissimis, & maximè ordinariis actibus, seu Religionis, prout sunt aqua lustrali se aspergere, crucis signum suprà se manu formare, genu ante Eucharistiam obiter flectere; seu officiosæ humilitatis, veluti coram aliquo caput detegere, & inclinare, atque alia reverentiæ signa edere: sed in singulis hujusmodi actibus usurpandis advertat id, quod tunc facit, & deliberatè illud velit, interiori

consentaneo actu prosequens externam illius honestatem. Secundum, nè incogitanter ab una actione ad aliam transeat, sed actu expresso se admoneat novi operis, quod inchoaturus est: præsertim quando ad actiones transitur, quotidie recurrentes, & sui muneris proprias, aut communi ritu loci illius, ubi degit, sancitas: in his enim plus periculi est, nè ex cæca quadam consuetudine, vel humano suscipiantur respectu. Tertium, ut animadverso novo à se suscipiendo opere illud confestim DEO offerat, profitens, divinæ voluntatis causâ se illud aggredi. Quia in re non uno tantum supernaturali fine contentus esse debet, quando plurimum ibi adest copia: sed observare, ad quotquot diversas virtutes pertineat; & quot spirituales utilitates afferre illud opus queat, & è singularum amore idem velle: curando tamen, ut singuli peculiare hi amores ad DEUM, tanquam ad supremum finem suum referantur, & à sanctissimo ejus amore, tanquam ab universali omnium principio, atque causa proveniant. Quartum, nè satis habeat, cum ejusmodi voluntatis fine, & proposito admovisse operi manus; sed in reliquo item hujus progressu eandem illam redintegrare voluntatem

tem

tem studeat, idque crebrius, aut rariùs pro diversa conditione unius, alteriùsve sui operis. Nam, si tale illud sit, ut totam operantis attentionem necessariò requirat, communiter loquendo, fat fuerit, ad singulos horologii pulsus eam instaurare. Sin verò non totam occupet mentem, redintegrandam erit sapius, per intervalla nimirum non longiora, quàm ut possit aliqua ejus memoria per totum operandi tempus in animo præsens durare. Imò, si continuatio operis nihil est aliud, quàm continua ejusdem reiteratio, quemadmodum in comedendo, ambulando, suendo, & aliis, quæ manuum labore exercentur, operibus; quoties aliquod ejusmodi opus novo in diversa materia actu iteratur, quoties putà alius, atque alius à comedente bolus ori ingeritur, toties quoque idem Deo poterit secundùm novam illam partem offerri: nisi tamen partes prædictæ (ceu gressus exempli gratiâ in ambulando) breves adeò, multæque essent; ut consultiùs videretur, earum oblationem per quinas conjunctim, vel senas, quàm per singulas iterare. Quintum, ut specialius, & expressiori actu redintegret conceptam initio voluntatem, non nisi propter DEUM operandi, quando ex su-

pervacua aliqua sollicitudine de sui operis exitu, vel aliis in præcedenti capite memoratis indiciis animadverteret, occulto humani alicujus finis respectu ad agendum se impelli. Ad cujus expulsionem debet omni studio, atque industria conniti, nec ferre ullo pacto, ut divini sui propositi integritas ulterius coinquinari terrenis illius sordibus pergat.

15. Jam verò, ubi impleta rite fuerit prima hæc conditio operandi propter DEUM, & quia ipse operari nos vult; hoc ipsum sat incitamenti, atque causæ nobis suppeditat; ut alteram quoque impleamus, operandi juxta ipsum, & prout ipse operari nos vult, cum summa videlicet tum alacritate, & lætitia, tum studii contentione, & solertia. Communis quippe omnium, qui aliquid agunt, mos est, ut tantò libentiùs, & majori cum sedulitate suo operi vacent, quantò amplioris meritis est, cujus gratiâ illud faciendum suscepere. Unde sapienter D. Ignatius suorum nonnulli, qui negligenter munus suum obiens, interrogatusque, cujus causâ operaretur, DEI causâ se operari responderat; graviolem dixit hoc nomine ignaviæ suæ culpam evadere, quæque laboranti pro hominibus condonari aliquatenus posset, nihil verò veniæ mereri, in

in laboribus tanti Domini gratiâ susceptis. Non ergo par est, ut, qui vitam omni ex parte divinam sectatur, ullum opus, divinæ voluntatis notam præferens, & speciatim à suis sibi moderatoribus DEI nomine injunctum illibenter suscipiat, & cum tædio, animique molestia exequatur. Sed si quid naturâ suâ molestum, incommodum, triste, ac genio repugnans, ab iis, qui personam DEI gerunt, sibi agendum præscribitur, debet illud non aliter, quàm si à DEO ipso præscriberetur, obviis ulnis amplecti, gestiens in sinu, & sibi gratulans, quòd toto actionis illius tempore cælesti suo Domino serviturus sit, quo nihil plùs amat, & cujus voluntatem exequi, occupationis genus existimat, comestationibus, ludis, venationibus, & quibuscunque aliis vitæ oblectamentis jucundius. Imò, quantò magis opus faciendum propensionibus suis adversatur, tantò majori cum gaudio ad illud se accingere, & versari in eo debet: cùm certus esse possit, nullum ibi locum, nullâsque agendi partes nativo instinctui esse. Ità profectò, mi Domine, en me paratissimum ad hoc, quod jussisti, exequendum, toto illud animo volo, & amplector, tanquam rem omnium, quas hoc tempore

possem velle, & facere optimam: neque cum ulla alia terrena occupatione delectabili, & splendida commutatum vellem. Fruantur profani homines delicatis suis animi remissionibus, curarumque avocamentis, & otii jucundè fallendi artibus; omnibus ego illis hoc opus antefero, chariùsque habeo, quòd in eo tibi gratificer, & obsequii aliquid præstem. Nempe hic unus est finis, cujus causâ vitæ usuram accepi, hoc meum in terris potissimum, maximique momenti est negotium, inò hæc præcipua mea delectatio, meumque suavissimum pabulum. *Cibus meus est, ut faciam voluntatem tuam. (Joa. c. 4.)* Tali, inquam, cum hilaritate amplecti quodvis opus debet, quod sui Præsidis vox, divinæ voluntatis interpretis sibi faciendum committit, cumque eadem manus illi admovere, & cum eadem, si ejus absolutio plures dies, aut menses exigeret, quotidie ad illud prosequendum redire. Quòd si temporis progressu sancta hujusmodi alacritas frigescere inciperet, tædiùmque aliquod illius locò subire, & aviditas transeundi ad aliud quodpiam gratioris occupationis genus, studeat, quantum potest, ad pristinum fervorem eam instaurare: paratum se Domino offerens ad totum

tum vitæ suæ tempus , si ita ipsi libeat , in eodem illo ministerio exigendum , & in conspectu illius profitens , quemadmodum in actionibus suis omnibus nihil aliud pro fine ultimo habet , quàm divinam ipsius voluntatem ; sic eas omnes æquè charas sibi esse , neque ullam rationem offerri , cur unam magis optandam , & libentiùs exercendam putet , quàm alteram : nisi ubi esset certior potiùs in una , quàm in altera se ei placiturum : quemadmodum in illis est certior , quæ , quòd naturâ adversæ sint , amari , nisi ex motivo supernaturali nequeant. Ubi etiam duo habeo , quæ illi commendem : alterum , ut ad huiusmodi hilaritatem faciliùs excitandam , & fovendam in animo ; curet in exteriori quoque corporis habitu illius speciem præferre , quæ agit , vultu ad lætitiâ composito , & motu celeri , ac vivido , instar hominis , qui rei sibi gratæ operam navat. Alterum , ut , quando aliquid ei faciendum est , quod suo genio minùs arridet , nè illud differat , & post actiones alias naturali suæ propensione congruentiores rejiciat : sed contra potiùs , quoad consueta quotidianorum actuum distributio permittit , primum ei , tanquam peculiariter charo , & dilecto in temporis ordine locum assignet.

16. Nisi quòd ad modum operandi, qualem omnino DEUS vult, non satis est, cum hæctenus dicta voluntatis plenitudine, & alacritate operari, sed necesse habet præterea omni studio curare, nè in operibus suis vel minimum quid de summa, quam obtinere alioquin possunt, sive interiori, sive externa perfectione deficiat: non minori cum sedulitate, industria, & sollicitudine agens, quæ ex amore, & voluntate DEI agit, quàm si in amplissimo quodam theatro universitatis totius oculos in se intentos videret, *spectaculum factus mundo, & Angelis, & hominibus*: imò juxta sensum Doctoris Angelici ità se totum cuilibet actioni suæ impendat, *quasi tota salus sua, & omnis laus DEI, & universitatis utilitas ex uno illo opere dependeret; quasi nunquam ad id opus reversurus, neque opus postmodum aliud facturum.* (Opusc. 62. de Div. Mor.)

17. Quòd si ad id rite præstandum institutionem magis particularem, & distinctam optaret, his regulis uti poterit. Primò studeat perficere, quidquid agit exterius, adjunctione illorum interiorum actuum, per quos coram DEO externa opera dignitatem nanciscuntur, & pretium: quales duo hæctenus commendati sunt, nempe DEUM pro fine
ope

operandi habere, déque sua in operando divinæ voluntatis executione lætari: non satis habens, supernaturalibus his ornamentis illius principia decorare, sed attentissimè etiam prospiciens, ut integra in eodem usque ad finem perdurent: néve ullo temporis tractu eorum locò subeat, aut cum illis misceatur, illorúmque puritatem corrumpat, seu terreni alicujus finis ærygo, innasci sæpe solita operibus suapte naturâ jucundis, & ab homine ultro delectis; seu acedia, & torpor, unde coinquinari mos est opera minùs grata, & jussu alieno suscepta.

18. Secundò, præter hujusmodi perfectionem interiorem, ac moralem, quæque cunctis operibus convenit; aliam quoque unicuique suo operi conetur superaddere exteriorem, ac physicam: quæ pro operum diversitate diversa, atque in eo posita est, ut singula omnibus, quæ secundùm propriam suam speciem sibi debentur, partibus, ac numeris consent: unde, quisquis illa intuetur, justam habeat rationem dicendi, nihil ibi desiderari ad omnimodam absolutionem, elegantiamque, & concinnitatem posse. Id autem præstabit, si in quovis opere, quantum fas est, proprium, & particularem illius finem

nem assequi curet; putà in cibatu refectio-
nem virium, in studio adeptionem ulterio-
ris doctrinæ: quem finem haud utique in pri-
ma prædictarum actionum consequeretur,
qui vel præ immodico abstinentiæ studio mi-
nùs plerumque cibi sumeret, quàm naturæ
opus fit; vel gulæ, atque abdomini serviens,
nimio se ingurgitaret, eoque delectabili po-
tius, quàm salubri alimento: quemadmo-
dum neque in secunda eum obtineret, qui stu-
diis operam daret, vel remisso, & dormitan-
ti animo, vel absque iusta methodo, explen-
dæque potius curiositatis, quàm solidi pro-
fectûs causâ. Advertendum est tamen, ità
hunc finem particularem, quæque in eo præ-
cipuè consistit, physicam operum perfectio-
nem quæri oportere, ut illius cura morali
eorundem perfectioni nè officiat. Quod
eveniret, si operans absolutè, & omnimo-
dè illum assequi vellet: cum illius assecutio
non semper in nostra sit potestate, neque De-
us instrumenta ad eam necessaria semper sup-
peditare homini velit; quapropter hoc per-
fectionis physicæ genus diligentissimè qui-
dem, quoad ejus fieri potest, consecrandum
operanti est, sed diligentia prudenti, & tran-
quilla: ità ut in ea quærenda non utatur, nisi
ho-

honestissimis artibus; & si iis adhibitis, illud tamen ob aliarum conditionum necessariorum inopiam, non se posse assequi videt; arguat hinc, DEUM non aliam, quàm moralem perfectionem à se velle: eaque proinde contentus sit, tanquam ea, quæ una absolutè necessaria homini est, quàmque unam semper DEUS exigit, atque in promptu obviam, & parabilem esse omnibus voluit.

19. Tertiò, quemadmodum curæ esse illi debet, ut sua opera efficiat cum omni tam physica, quàm morali perfectione, cujus unumquodque est capax; sic in procinctu ea aggrediendi, pro utroque effectu consequendo, DEI auxilium imploret; auxilium exempli gratiâ in cibatu, ut & nutrimentum, quod sumet, non noxam, sed utilitatem corpori afferat; & modus, quo illud sumet, non damnosus, sed salubris animæ sit; auxilium in studiis, ut & scriptio, quam præ manibus habet, sibi ad votum succedat, hoc est juxta artis regulas, & suus circa eam labor sit, qualis DEI famulum decet, ad Christianæ nimirum perfectionis normam respondens. Et auxilium denique ad utrumque ex prædictis usibus in alio quovis opere. Nisi quòd perfectio moralis petenda est absolutè, & quanta esse

esse maxima potest; physica verò cum indifferentia, cumque tacita conditione, si, & quantum obtinere ex majori gloria DEI sit.

20. Quartò, si plura instant agenda, caveat eorum tempora, & curas importuna anxietate confundere: neque præ nimia de actionibus secuturis solitudine properantiùs justò obeat, & necessaria attentione defraudet præsentem: sed cujuslibet rei cogitationem intempus, quo facienda erit, reservans, toto animo, summâque cum quiete illi vacet, quam tunc habet præ manibus, velut rei, quam DEUS ab eo unam per id tempus requirit, & tanquam si post illam nihil præterea sibi agendum restaret. Quam in rem proderit, si intempestivâ, præposterâ actionum futurarum curâ stimulari sibi animû sentiens, observet, unde illa originem ducat. — Et si ex nimia timiditate, ac diffidentia oriri perspexerit, conetur tumultuantem sedare, partim animos sibi addendo, tanquam fat temporis habituro, ad ea omnia, quæ instant, quietè, maturèque absolvenda; partim secum reputando, sollicitas illas de rebus futuris cogitationes nihil sibi opis conferre, ut eas commodiùs suo tempore efficiat, sed eò solùm valere, ut inaniter perturbetur, & quæ

quæ tunc agit, minùs studiosè, attentèque agat. Ubi causam, radicemque illius esse deprehenderit inconsultam plura agendi, & temporis lucrandi aviditatem, comprimere hanc studeat, reminiscens, nostra opera pro pondere potius, quàm pro numero apud DEUM æstimari, & quemadmodum aureus numus vel unicus plurimis æreis pretio antecellit; sic opus sæpe unum eximio virtutis nisi superactum vel sexcentis tumultuariis, & parùm exactis præstare. Ubi tandem effectum illum esse agnoverit humanæ, & peculiaris propensionis ad aliquod ex operibus, quæ deinde est aggressurus, prius universale propositum suum instauret, nihil in quovis actu præter divinam voluntatem quærendi: considerans, si ità verè compositus animo sit, nullam prorsus causam se habere, cur inter actiones æqualiter à DEO volitas majori in unam, quàm in alteram studio feratur: ideòque par esse, ut, quemadmodum in ea, quam habet præ manibus, totum, ac plenissimum DEI placitum reperit, sic eidem totus, & plenissima cum voluptate animi vacet.

21. Quintò, inter externa ministeria ob-eunda, servare illud curet Ecclesiastici monitum (c. 31.) *In omnibus operibus tuis esto velox: stre-*

strenua cum agilitate illa exercens, gnavi, & fidelis servi instar, qui officia ab hero sibi injuncta exequi properat, quò plus nanciscatur temporis ad alia deinceps pro illius jussu exercenda. Quam in re tamen cavendum est, nè nimia exterior festinatio interiorum animi quietem, & cum DEO conjunctionem perturbet, nève impedimento sibi sit, quò minus debita cum perfectione opus suum exequatur: prout facilè eveniret, si, qui imbecillo corpore est, properantiùs in operando se urgeret, quàm vires suæ ferant: juxta communem usum loquendo, ætate, & robore integris fervens, ac strenua, senibus, ac valetudinariis moderata, & quieta agendi ratio magis convenit.

22. Sextò, dum orationi, aut divinæ rei vacat, duo specialiter, ceu maximè propria sacri illius ministerii, atque temporis curanda sibi esse noverit. Primò mentis attentionem ad DEUM, utpote quæ tantò in his, quàm in aliis profanis actionibus enixiori studio indiget, quantò in his, quàm in illis & magis necessarium, & minus facilè est eam fixam, immotamque servare. Secundò exteriorem reverentiam, congressu, affatùque præsentis DEI dignam: cujus specimen ap-
pa-

parere debet tum in capite, & oculis, nequaquam huc illuc se leviter circumagentibus, sed in humum dejectis, vel in cælum erectis; tum in manibus, brachiisque vel expansis, vel supplicum, & adorantium more ante pectus conjunctis; tum denique in totius corporis situ, vel genibus nixi, vel stantis, vel supra pavimentum humiliter provoluti. Quanquam in aliis itè quibusvis actionibus, & diei partibus debet amans DEI servus, quique illum assidue præsentem intuetur, ex cælestis Domini sui reverentia humilem quamdam, sed juxtà hilarem in toto exteriori habitu corporis modestiam præferre, quæ & circumstantes pio rerum divinarum sensu afficiat, & ipsi quoque adjumento sint ad intimiorem cum DEO conjunctionem.

23. Septimò, stabilem, quantum fieri potest, & eundem semper in operando, vivendoque ordinem fervet: quotidianas suas exercitationes haudquaquam modò hoc, modò illo tempore obiens, neque easdem jam brevius contrahens, jam diutius extendens, prout cerebrosa, & nunquam non varia genii indoles suadet: sed singulas potiùs eadem semper diei parte, & per idem semper temporis spatium: prout certo consilio, & ma-

tura rei deliberatione præmissa semel in perpetuum statuerit. Adeò ut quilibet subsequentium dierum, spectato actionum inter se, horarúmque connexionem, quàm simillima dici possit præcedentium imago, & ad cognoscendum, quales eæ sint, sufficiat vel unum ex iis vidisse.

24. Atque hæc dicta sint universim circa perfectissimam, hoc est divinæ voluntati quàm maximè consentaneam, externa quævis opera faciendi rationem. Nam ire per singula, & quinam huic, quique illi modus conveniat, speciatim distinguere, præterquam quòd prolixa admodum tractatio esset; occupata jam pridem est ab Alphonso Janotto, in libro, cui titulus: *Præxes spirituales*; ad quem propterea peculiarium ejusmodi institutionum cupidos mittimus.

